

Vivian Broex

voorzitter raad van bestuur ZorgSpectrum

DOORBRAAK

Naast de enorme druk die de huidige coronacrisis legt op de gehele zorgsector, is er een demografische ontwikkeling gaande die een constant toenemende vraag naar ondersteuning en zorg veroorzaakt. Het aantal ouderen neemt toe: in 2030 zijn er circa 1 miljoen 65-plussers meer dan nu. De wachtlijsten en -tijden stijgen en tegelijkertijd hebben we een grotere uitdaging op de arbeidsmarkt. Ik voel urgentie om samen met anderen op zoek te gaan naar nieuwe, andere vormen van ondersteuning en zorg als antwoord op deze ontwikkelingen, en ik ben ervan overtuigd dat dit kan. Het vraagt wel om het doorbreken van bestaande gewoontes en denkwijzen; niet langer meer van hetzelfde, maar écht anders. De doorbraak-voorbeelden zijn er volop. De vraag is vooral, zijn we met elkaar bereid onze eigen organisatiebelangen daarvoor opzij te zetten en de burger centraal te stellen?

Van 'praten' naar concrete resultaten

Onlangs was ik in Schotland waar ik geïnspireerd werd door de gezamenlijke ambitie van de The Highland Council (services, opvoeding en wonen) en de NHS (care en cure). Naast het feit dat The Highland Council en de NHS hun visie, bestuur, geld én middelen bij elkaar hadden gebracht, was het vooral interessant dat deze regio gericht is op 'doen'. Men kiest er bijvoorbeeld voor om heel gericht in gesprek te komen met mensen die eenzaam zijn. De aanpak is niet groots en meeslepend, in tegendeel. Door het organiseren van laagdrempelige ontmoetingen samen met buurtgenoten en het aangaan van het gesprek en het delen van ervaringen, ontstaat er zicht op de echte hulpvraag van diverse burgers. De antwoorden op de hulpvragen liggen niet uitsluitend in klassieke oplossingen als het bieden van zorg. De interventies die zijn bedacht liggen dichtbij, binnen de leefwereld van mensen door bijvoorbeeld inzet van het lokale (in)formele netwerk zoals de burens.

Samenwerken

Een ander voorbeeld van écht anders samenwerken, kom ik tegen in de gemeente Nieuwegein. Ook in Nieuwegein geldt als ouderenbeleid: zo lang mogelijk thuis. Enkele jaren geleden zijn de gemeente, drie woningcoöperaties en ZorgSpectrum aan de slag gegaan met de vraag wat daar voor nodig is. Met samenwerking als uitgangspunt is er een nieuw concept Verzorgd Wonen gerealiseerd. Verzorgd Wonen is het concept van bestaande sociale huurwoningen in appartementengebouwen die binnen een straal van 400 meter rondom de belangrijkste voorzieningen liggen zoals winkels, sociale activiteiten en een gezondheidscentrum geschikt gemaakt voor ouderen. Naast het aanpassen van de woningen wordt gekeken naar bijvoorbeeld een gemeenschappelijke ruimte in het complex of een ruimte voor een spreekuur van de thuiszorg. Hiermee wordt ontmoeting en ondersteuning laagdrempelig gemaakt. Doordat het voornamelijk om bestaande woningen en complexen gaat, is het sneller te realiseren dan bijvoorbeeld nieuwbouw. Het bijzondere is, dat als iemand zich eenzaam voelt of minder zelfredzaam is, dat hij/zij eveneens gebruik kan maken van het concept Verzorgd Wonen.

Wat valt op?

Wat mij opvalt is dat zowel in Highland als in Nieuwegein, ondanks de bestaande regels en systemen, gezocht wordt naar nieuwe en andere concepten. Ik heb de overtuiging dat deze zoektocht zal leiden tot nieuwe concepten die beter aansluiten op de vraagstukken die op ons afkomen. Enkele elementen zijn van belang om daadwerkelijk een doorbraak

te bereiken. Allereerst vraagt dit om een overtuigende 'community-based' visie die veelal verder gaat dan de 'eigen visie van de afzonderlijke organisaties'. In beide voorbeelden is nadrukkelijk ondersteuning en zorg voor de burger centraal gesteld. Breng vervolgens focus aan en maak het klein en concreet, zodat de resultaten zichtbaar worden. Zo is er in Nieuwegein voor gekozen om nieuwe oplossingen te vinden in bestaande woningen dichtbij voorzieningen. In Highlands richten ze zich op de groep die zich alleen voelt en daardoor onvrede ervaart in het dagelijkse leven. Voorts is het nodig om echt samen te werken. Organisaties in het algemeen hebben de natuurlijke neiging vanuit zichzelf naar de rest van de wereld te kijken. Dat is niet langer te handhaven: samenwerking is noodzakelijk, ieder kan waarde toevoegen vanuit zijn/haar eigen expertise. Tot slot, voorkom onnodige bestuurlijke 'bühne-praat' en zet in op de creativiteit en co-creatie van de professionals en mensen uit het netwerk.

Wens

Doorbraken beginnen veelal met een overtuiging, een zoektocht, moed, enthousiasme en doorzettingskracht. Een echte doorbraak bereiken we als een goed initiatief 'opschaalbaar' is, en gestimuleerd en versterkt wordt door beleid. Vooroplopers die met een doorbraak bezig zijn, ervaren het beleid en de systemen vaak als star en top-down. Mijn wens is dat doorbraak-voorbeelden vanaf nu gestimuleerd en versterkt worden door beleid en systemen. Pas dán gaan we van praten naar resultaten en hebben we een echte doorbraak bereikt!

“Met samenwerking als uitgangspunt is er een nieuw concept Verzorgd Wonen gerealiseerd.”